

Linum

Medlemstidning för
SKÅNELIN.

Hösten 2023

25 kr

Stort TACK till de som skänkt totalt tre spinnrockar och linblånor samt till en medlemsman som tillverkat och skänkt en fantastiskt fin liten bråka. Mycket praktisk att ta med ut på våra demonstrationer.

Linums redaktion:

Redaktör: Kristina Schlyter e - post:
kmschlyter@gmail.com

Ansvarig utgivare: Eva Olsson

De som inte har möjlighet att skicka manuskripten via e - post kan skicka dessa till

Kristina Schlyter, Dammgatan 3, 276 30 BORRBY

SPONSORER

Sparbanken Syd

**SVALÖVS
KOMMUN**
PLATS FÖR LIV

Hushållnings
sällskapet

Symässan i Malmö

24-26 mars var vi från Skånelin där, många år har det blivit och alltid lika berikande. Redan dagen innan öppningsdagen åkte Karin Mårtensson och jag (Monika) ner för att färdigställa vår monter. Detta året fick vi en mycket bra placering, många besökande som passerade stannade till och gav sig tid att fråga och några kände mycket väl till oss. En kvinna som varit medlem hos oss och odlat lin men nu på ålderns höst inte kunde längre hade sin Linbok av Henryk Zienkiewicz och Kåre Fröjer med och ville ge den till oss, mycket tack-samt vi på Skånelin köper den på nätet eftersom den utgått, vi i vår tur säljer den vidare.

Våra tovade kycklingar gick åt som smör i solsken det var den rätta tiden eftersom påsken kom efter mässan. Handvävda disktrasor, kort på linblomman, linfrö i vitt och blått och självklart linoljesåpa är lättsålt.

Vi var 5-6 medlemmar som delade på bemanningen tre dagar bär respekt med sig och många timmar varje dag.

Text och bild Monika Olsson

RÖNNEBERGA HÄRADSGILLE

Hushållningssällskapet Skånes distrikt Rönneberga häradsgille hade årsmöte den 30 mars 2023 i Härslövs folketshus. Skånelin, konstnären Ulla Kulle och Ohlssons frö var inbjudna att visa och prata om sina verksamheter.

Efter årsmötet berättade först en hovslagare och smed från Teckomatorp om bygden. Han hade många trevliga anekdoter som uppskattades väldigt mycket. Därefter minglade årsmötets deltagare. Många kom och pratade med Skånelins representanter, Monika Olsson och Eva Rosengren, om Linet och dess fördelar. De var mycket intresserade av linet, linprodukter och vår förening. Bl a fick vi förfrågan om att prata om lin och visa hur beredningen går till vid Folkdansringen Skåne - Blekinges Skånedan i Eslöv den 20 augusti.

Eva Rosengren

LINCAFÉ 1 APRIL 2023

Lördagen den 1 april var det dags för Lincafé på Knutstorp. Vi var 8-10 personer som spann och tovade lin, drack kaffe, hade trevlig och pratade glatt. Min väninna Susanne följde med till Lincaféet och hade med sig sina två sländor. Hon tyckte det var svårt att spinna på dem och fick många goda råd och tips. Bl.a. hur man kan sätta fart på sländan. Ett annat var att lin spinner man bäst på en tyngre slända och för ull passar en lättare bättre. Alla utom jag, som spann på spinnrock, var väldigt bra på det. Jag tränade och tränade men fick inte ihop det. Men jag har inte gett upp hoppet att lära mig det.

Eva Rosengren

Workshop

En lördag i början av maj höll Lott Larsson en Workshop för intresserade på Lincentrum, i hur man kan återanvända gamla textilier eller tyg som har en historia.

Hennes koncept TellMeYourStories är välkänt, och hon håller även on-line kurser i hur man gör dessa unika kuddfodral.

Lott berättade inspirerande om sin ide om hur man kan använda gamla textilier, spetsar, band och annat man har liggande i sina gömmor. Där ligger historieberättandet. Du har ditt egen förhållande till t.ex. din mormors gamla broderade lakan eller kuddfodral. Linnehanddukar med vackra monogram passar också alldeles utmärkt.

Vi fick lära oss hur man bäst river tygerna i remsor och formar mönster efter sitt eget huvud., men efter en mall för att få det hållbart. Våldigt vackert blir det när man grävt djupt i spetsar och band och gör ett kuddfodral i helt vitt som Lott hade med som inspiration. Men lika fint blir kuddfodral i rödaste julfärgen, men broderade små tomtar på valda ställen som en deltagare gjorde.

Mitt kuddfodral hade inspiration från våren som vi hade utanför huset, med min mormor i tankarna. Hon bodde i Borås och var en fena på sin symaskin. När jag hälsade på gick vi ofta ner på stan och handlade en stuvbit, som hon sedan trollade till något fint till mig. Jag hade med mig just två stuvbitar jag har fått i arv från min mormor.

Det färdiga kuddfodralet gav jag till min mor på sin födelsedag i slutet av maj, och berättade MinStory. Inget öga var torrt kan jag försäkra.

Text och foto Lena Andersson

Föreläsning på Skånes Lincentrum 11 och 16 maj.

I början av maj blev jag kontaktad av Per-Arne Carlsson som i resebolaget BeUniq arrangerar resor Ut i Det Blå. Han undrade om vi gjorde föreläsningar och visning av vår verksamhet i Knutstorp och om vi ville ta emot några grupper med besökare. Jag undrade då vilka datum det gällde och han svarade bli a i morgon, tyvärr så var jag upptagen så vi bestämde den 11 och 16 maj. Den 11 maj kom 45 deltagare som delades i två grupper, den ena gruppen besökte Knutstorps Borg

medan den andra var på Lincentrum och så byttes de om

Den 16 maj fick jag hjälp av Monika Olsson och då kom 53 besökare. Vi gjorde samma upplägg som med förra gruppen eftersom det fungerade bra. Båda grupperna bestod av PRO-medlemmar från Ängelholm med omnejd. Besökarna var mycket intresserade och nöjda med vad de fick höra och se, det såldes en hel del linoljesåpa och disktrasor. Nöjd var också reseledaren Per-Arne

Text Eva Olsson

LANTLIVSDAGARNA, Bosjökloster

Under två härliga soliga dagar, 13 och 14 maj 2023, var Skånelin på Lantlivsdagarna på Bosjökloster och pratade om Lin, demonstrerade linberedning, spinnande och tovande.

Vi höll till i stora ladan tillsammans med många hantverkare. Besökare i alla åldrar passerade vårt stånd, stannade och frågade om lin och linprodukter, en del provade på bråkning och skäkting, som många barn tyckte var roligt. Många besökare förundrades över att man kan tova linblånorna och hur det skilde sig från att tova ull. Vi hade också några som provade på att spinna.

På Lantlivsdagarna var det också premiär för vår nya, mindre bråka. Den fungerade väldigt bra och dessutom är den mycket lättare att transportera till våra olika aktiviteter.

Under lördagen representerades Skånelin av Monika Olsson och Ann-Kristin Pettersson, på söndagen var Monika Olsson, Eva Persson och Eva Rosegren där.

*Text Eva Rosengren
Foto Monika Olsson*

Gökotta Kålaberga den 14 maj.

Jag blev kontaktad av Kerstin Liljekvist vars pappa Nils undrade om jag ville komma och prata om linet och visa linberedning vid linbastan i Kålaberga när deras förening skulle ha gökotta. Klart jag ville det. Det blev en fantastiskt vacker och solig försommarmorgon och vi samlades utanför linbastan. Denna visade sig vara mycket fin och välbevarad, mycket tack vare föreningens arbete med underhåll och upprustning. Först fick jag berätta om hur man använde linbastan och Nisse berättade hur traktens ungdomar förr i tiden samlades och jobbade tillsammans med linberedningen för en gård i taget. På kvällen var det sedan lingille på den/de gårdar man berett linet för, så det blev en hel del fester. Vid 10-tiden så gjorde även göken ett framträdande och gökottan blev komplett. Alla närvarande var mycket intresserade och ställde många frågor.

Text och bild Eva Olsson

Spinnkurs 20-21 maj 2023

Lincentrum Knutstorp

Kommer det att gå?

-Ja kommer det verkligen att gå att bli vän med spinnrocken, min undrar jag medans jag kör bilen över Söderåsen för att nå Lincentrum. Jag har lite sent anmält mig för en spinnkurs. Turligt nog fick jag plats och då också med det upplyftande löfte att det där med att lära känna din spinnrock, det fixar vi.

Det lät inte kaxigt i svaret, det lät tryggt! Spinnrocken har jag fått mig till skänks och är hel och fin och jag har på eget försök rattat och vridit på alla dess skruvar och spakar, jag har ingen aning vad som egentligen är dekoration och vad som är korrekt inställning. Jag kan ändå inte låta bli och undra där jag kör i den allra vackraste vårgrönska, det är otroligt vacker på åsen, om det kanske inte är spinnrocken som är den felande länken det kanske är

den där personen 40 cm från spinnrocken....

Grönskan är betagande så jag kör riktigt långsamt över åsen.

Väl framme lastar jag ur den relativt nyttillverkade rocken och finner mig en plats bland de andra deltagarna. Vi ombeds trampa, gärna barfota och varför inte med två fötter för att hitta rytm och lagom hastighet på spinnrocken. Hjulet skulle tydligen också gå motsols för att spinna linet på rätt sätt. Se där, inlärningskurvan börjar peka brant uppåt redan! Tänk att det finns så mycket att lära! Trampandet går bra men ljudet.... Alltså, förutom att alla andra deltagare tampar på i sina egna funderingar och rytmer hörs min högljudda rock över alla, den gnisslar! Den gnisslar på flera ställen.

Ojoj den här behöver lite kärlek, Monica och Eva rusar till hjälp med både stearin och olja. Det är rätt härligt när fyra erfarna öron snabbt identifierar vilka delar som åstadkommer ljudet. Här och här skall smörjas utropar de samstämmigt. Sagt och gjort, isär med delarna, det här tål lädret men det här tål inte metallen, se där! nu låter den ingenting eller snarare som den ska ropar de i triumf! Inlärningskurvan fortsätter uppåt.

Linfrö till salu!

Följande linfröer finns till salu:
Natasja - blåblommigt lin 150 kr/kilo
Ilona - blåblommigt lin 150 kr/kilo
Henryk - vitblommigt lin 200 kr /kilo

Anmärkning: Enligt Greta Johansson f.d. rektor på Sätergläntan så var det vita blommiga linet bäst att spinna på spinnrock.

Beräkning av fröätgång: 1,5 kg per 100 kvm.

Behöver du frö kontakta Eva Olsson
Mobil: 070 256 27 46

Nio deltagare sitter tysta och solen gasar där ute men inne i Lincentrums lokaler råder fokus och envishet ligger i luften.

Vi nybörjarspinner maskinhäcklat lin. Vacker färg, lätt går det, självförtroendet växer. Glada tillrop av ledartrion Monika, Eva och Kerstin matar på självförtroendet. Själv har jag Kerstin i ryggen och hon spinner så fint och så tunt och så noga så jag får steppa upp och skärpa mig minsann. Det är henens mors sista tågor. Jag anar känslodjupet och stoltheten. Vi deltagare är tysta som små möss och kämpar på med trampandet och matandet. Ledartrion håller samtalet uppe och frågar om dukar och löpare som tillverkats och skänkts till familj och släkt. Kerstin berättar att hennes dotter har en vävstuga i Kristianstad, hur häftigt är det inte att den nya generationen vill föra arvet vidare? Men att väva, ja dit är det långt tänker jag och sätter upp ett litet delmål att försöka spinna tråden jämn i alla fall.

Vi spinner och vi spinner, vi glömmer att luncha, vips är klockan 2.

Vi snabblunchar för är man i flow så är man och vill fortsätta hålla kvar känslan.

Själv är jag mycket nöjd med att jag och spinnrocken minsann är kompisar och detta redan efter någon timme. Eva har gett sig i kast med en ny spinnrock som krävde lite kniv och tilltäljning av en del, jag beundrar hennes handgriplighet. Det erfarna ögat tolkar och fram kommer en lösning.

En tredje spinnrock behövde träs baklänges för att rulla bra. Att bara komma på detta! Det är skönt att som nybörjare få höra att det finns bra spinndagar och mindre bra spinndagar även för den erfarna. Ibland hittas inte flowet. Ibland vill inte spinnrocken, ibland är det linet som envist trasslar sig, ibland är det personen bakom som inte finner hand – hjärna kontakten.

Öva, öva, öva är rådet.

Så dag två övar vi vidare.

Nu på långlin, handberett, vackert glansigt och i olika nyanser. Spinna från knä, spinna från kjolfäste, spira, spinna blånader, handspinner på slända. Jag kastar mig över allt för att samla på mig så många knep som möjligt, kör fast, trådänden försvann in trådrullen, hittar den inte. Tipset blir att byta rulle och att änden hittas lättare när den torkat. Sagt och gjort, lämnar mitt trassel och fortsätter. Men varför får den där deltagaren så mjukt lin, jäså du spann med saliv och inte linfröavkok, jaja det går det också. Kan man färga lin? Vad gör jag med mitt ojämna lin? Hur många meter blev det när du härvar upp det på garnvindan? Jag har precis börjat fatta det där, att allt hantverk tar tid. Att misstagen ger viktiga lärdomar. Att genomföra saker från grunden ger en allt växande respekt för materialet och produkten. Jag önskar fler människor den erfarenheten. Själv önskar jag mig tid. Tid är dagens bristvara. Jag är glad jag gav mig själv den här möjligheten och en knuff i min vidare utveckling. Nu skall jag bara hitta mer tid med min spinnrockskompis.

Hedda Hammer—linfrälst amatör,

Linprojekt för åk 5-elever 25–26 maj, 2023

Under två fantastiska dagar var Ljungen- och Lackalängas skolor åk 5-eleverna tillsammans med sina slöjdlärare på Skånes Lincentrum och lärde sig om lin.

Medel från Sparbanksstiftelsen Finn och Hållbarhetsrådet gjorde det möjligt att 4 klasser kunde åka till Skånelin och prova på linberedningens olika moment.

Klasserna fick varsin halv dag på Knutstorps borg. Klassen delades i två grupper och halvdagen delades i två pass- ett teoretiskt och ett praktiskt. Eva berättade om linets spännande historia, vilka egenskaper det har, hur beredningsprocessen går till samt om linets alla användningsområden. Eleverna hade nyfikna frågor och kluriga funderingar.

En elev sa "Jag har ätit linssoppa- är det från linet?"

Den andra gruppen handleddes av kunniga Eva, Kerstin och Monica i linberedningens olika steg. Det bråkades - en del elever gick in för det ordentligt med bråkan och tog i för kung och fosterland. Skäkningen skulle göras lugnt och metodiskt. Vid häckningen var det viktigt att vara försiktig med de sylvassa spikarna. Alla barnen klarade det galant. Det blev endast en som fick en skråma- och det var barnens textillärare! När man dragit sin lintåga genom alla häcklingens tre olika grovlekar blev resultatet varsin lintott, som de fick ta med sig hem.

Till sist fick eleverna prova på Monicas spinnrock. För vissa var det lite klurigt att få till takten så att hjulet skulle snurra åt samma håll hela tiden medan för vissa gick det på första försöket.

Under pausen åt eleverna mellanmål intill anrika Knutstorps borg- där vetenskapsmannen Tycho Brahe är född- och umgicks med sina klasskamrater en stund.

Efter pausen bytte grupperna plats och de som haft teori fick bereda linet och de som jobbat praktiskt fick teoridelen.

Bussen för sista gruppen den andra dagen blev tyvärr kraftigt försenad och det blev lite väntan. Några av barnen promenerade tillsammans med läraren bort till borgen och fick tillåtelse av husets ägare att kika ner i "fängelsehålan". Där fanns det en stor otäck spindel. Det var lite läskigt men spännande och roligt!

Både elever och lärare uppskattade denna intressanta och lärorika dag, där praktik och teori varvades. Eleverna fick bland annat öva på uthållighet, samarbete, teknik och noggrannhet. Vi har fått mycket kunskap om linet och fina upplevelser under våra dagar i vacker miljö.

Vi tackar Eva, Eva, Monica och Kerstin för ert engagemang för att göra detta möjligt för oss!

Ilona Sidenros text och bild

UTSTÄLLNING 3 juni

Jag fick äran att delta på ett evenemang av Skånelin, på Skånes lincentrum, som värnar om vårt lin. Det var så roligt att träffa alla som var engagerade i föreningen och alla besökare som kom när jag var där. Eftersom jag brinner för hantverk, hållbarhet och naturliga material var det kul att få en inblick i linets ursprung i den charmiga ladan. Mitt engagemang tar sig uttryck i att jag gärna lappar och lagar, vårdar det som redan finns och gör nytt av redan tillverkade textilier och då är linet ett av mina favoritmaterial.

Ingrid - ingridesign

Foto Monika Olsson

SKÅNELIN hyr ut

Häcklor (Gåva från H. Zienkiewicz familj) uthyres veckovis mot kvitto.

En avgift på 1500 kronor erläggs om häcklorna ej är återlämnade på avtalad tid.

Rötningsbassäng, 14 dagar pris 200.

Tag kontakt med ordf. Eva Olsson
Mobil 070 256 27 46

Hantverksmässa i Lomma

Den 3 och 4 maj 2023 medverkade Skånelin på Hantverksmässa i Lomma. Vi pratade om Lin, demonstrerade linberedning, spinnande och tovande. Vi sålde också några disktrasor, linoljesåpa och linolja.

Tyvärr var det inte så många utställare som vi förväntades oss och det var också ganska glest mellan besökarna. Kanske var tidpunkten för mässan inte den bästa. Helgen före hade de varit andra stora aktiviteter i Lomma och den här helgen var en långhelg för många med klämdag på måndagen och nationaldagen på tisdagen. Många lommabor hade nog passat på att åka bort ett par dagar.

Men trots det mötte vi många trevliga och intresserade människor som diskuterade fördelarna med lin och var intresserade och fascinerade av den långa processen från frö till tråd.

Många konstaterade att det var inte så konstigt att linnekläder är ganska dyra.

Linets många användningsområden, lite eller inget spill och att produktionen är miljövänlig, oftast är det först vid färgning av tyget/garnet som kemikalier kommer in i processen, gillade våra besökare.

Några besökare hade vi träffat på andra marknader/mässor som Katrinetorp, Bösjökloster och de hade då upptäckt fördelarna med linoljesåpa och linolja. Under lördagen representerades Skånelin av Christina Webrink och Eva Rosengren. På söndagen var Kristina Schlyter, Lina Longchamps och hennes dotter Vega på plats.

Eva Rosengren

Falsterbo museum

Den 18 juni deltog Skånelin på Museets dag på Falsterbo museum

Falsterbo museum finns sedan 1940 på sin nuvarande plats i närheten av Falsterbo kyrka.

Här kan man få en inblick i hur Skanör och Falsterbo vuxit fram genom århundradena och vilken betydande roll fisket haft, prova att sitta i en gammal skolsal, beundra alla nedlagda stationshus från järnvägen mellan Malmö och Falsterbo mm

I museets samlingar finns en del arkeologiska fynd, medan de flesta finns bevarade på de historiska museerna i Stockholm och Lund.

Museet är uppbyggt som en kringbyggd gård och där visade denna söndag keramik, fotografer och silversmeder upp sina alster. Dessutom kunde man få råd om renovering av gamla fönster.

Inne i ett av husen fick Skånelin visa upp linberedning. Många visade stort intresse för hur man gick till väga för att få fram den fina lintråden, som Lina spann på spinnrock. Och förundrades över hur mycket arbete det ligger bakom tråden, som lanneskjortan vävts av
Linoljesåpa var många bekanta med

och köpte med sig en flaska i reserv. Andra ville prova detta universalmedel! Och några köpte olja för vård av trä möbler, golv mm

Vi var alla tre- Kristina Schlyter, Lina Longchamps, Christina Webrink- överens om att vi hade en härlig och trevlig sommar dag på Falsterbo museum, där vi blev väldigt väl bemötta.

Text och bild Christina Webrink

Hembygdsdag Västanå 25 juni.

Det är Näsums Hembyds- och Fornminnesförening som anordnar sin hembygds- och hantverksdag i och vid Västanå gamla skola. Här har Skånelin deltagit i många år. Jag fick hjälp av Ingerd Blissing och Kerstin Norling. Förutom att visa linberedning så spann jag på både spinnrock och slända och Kerstin hade knyppeldynan med sig och visade knyppling. Många av besökarna drogs till dessa aktiviteter. Asarums folkdanslag dansade och Christina Lindberg underhöll med sång. Flera fina veteranfordon fanns utställda. Dagen har blivit en återvändardag

*Text och bild
Eva Olsson*

Utställning på Skånes Lincentrum 1 juli 2023

Någon gång under senvintern ringde Eva Olsson till mig och undrade om jag ville visa mina linnertextilier på Skånes Lincentrum i Knutstorp. Efter några dagars betänketid tackade jag "ja" till erbjudandet och tiden går ju snabbt så snart var det den 1:a juli

Min sambo hängde med och var den som rattade bilen och tack vare att jag är en så god kartläsare hittade vi rätt på första försöket! Efter en torr och varm försommar hade det nu blivit svalare och regnet strilade välbehövligt.

Den till synes lite skamfilade ladan där Skånelin huserar visade sig vara mycket inbjudande och trevligt ombonad när Eva låste upp och vi steg in.

Alla medlemmar i föreningen som slutit upp denna dag hjälpte mig gärna att hänga upp mina kläder och andra textilier och bjöd även på värmande kaffe.

Vädret var ju inte det bästa och inbjöd inte direkt till utflykter men några intresserade besökare dök ändå upp under dagens lopp. Alla tittade nyfiket på mina alster och affärerna gick över förväntan.

Timmarna rann snabbt i väg och framåt eftermiddagen var det dags att packa ihop igen efter en dag med många trevliga samtal, naturligtvis mest om linets alla fördelar. Jag tackades med en flaska linoljesåpa, världen bästa rengöringsmedel som jag sedan tidigare använt flitigt.

Min sambo och jag stannade till i Röstånga på hemvägen och åt middag på gästgiveriet men en vandring i Skäralid beslöt vi oss för att avstå då det fortfarande regnade tätt.

Tack för en trevlig och givande dag!
Kristina Sörskog

Bilder Eva Olsson, Monika Olsson

Linprojekt på Alnarp med NordGen.

Vid mitt deltagande vid Textilhögskolan i Borås projekt Lin i Fokus fick jag kontakt med Mohammad El-Khalifeh som arbetar på NordGen i Alnarp. Vi pratades vid i våras om linodling och Mohammad hade då tankar på att starta upp ett odlingsprojekt med alla de 27 olika linsorter som finns i genbanken och ville höra om jag var intresserad att delta. Naturligtvis var jag det, spännande. De 27 sorterna var både spånads- och oljelinsorter. Jag berättade då om de tre sorter som Skånelin har förvaltat och förnyat under många år Ilona, Natasja och det vitblommiga Henryk. Naturligtvis tog vi även med dessa tre i odlingsprojektet. Skånelins tre sorter har nu även lagts till i genbanken, så vi är då garanterade att dessa sorter kommer att finnas kvar.

Projektet skulle gå ut på att dokumentera frösådd, tillväxt, blomning, frösättning, frömängd, mängden halm och fibrer samt hållbarheten i fibrerna.

Tyvärr var 2023 absolut inget bra linodlingsår som började ovanligt torrt men när vi besökte linåkern i juli var det precis tvärt om och vi fick huka oss i två ordentliga regnstormar. Linet hade då så pass missvisande och dålig tillväxt att vi beslutade avbryta projektet med att endast samla in frökapslarna och ta dessa till vara. 2024 skall vi tillsammans för-

söka göra om projektet och förhoppningsvis kunna slutföra det som tänkt.

Text och bild Eva OlssonT

Utställning på Skånes Lincentrum

5 augusti

Inför denna utställning hade vi mailat alla våra medlemmar och bett dem om att delta med sina egna alster i lin.

Lördagen den 5 augusti var det så dags och vi fick in många mycket fina saker till utställningen. Det var kuddar gjorda av återvunnet linne, vävda dukar, handdukar, löpare m m, spetsar både knyttade och virkade, en av våra manliga medlemmar visade sin tovade hatt, virkade väska och en fantastiskt fin stickad och broderad kofta.

Det blev en mycket lyckad utställning med många besökare som beundrade allt.

Stort TACK till alla er som bidrog.

Text Eva Olsson

Foto Eva Rosengren

Ingeborrharpdagen 13 augusti.

En dimmig morgon körde jag till Hembygdsparken i Ingeborrharp, första gången jag kommer att vara här. Som tur var lättade dimman och det blev en riktigt solig och fin dag. Fantastiskt fina gamla gårdar och hus i parken där det pågick mycket olika aktiviteter. Det vävdes i vävstugan, bakades bröd i den gamla bakugnen, binas arbete visades och honung såldes, nässlor bereddades och visades av Nällan – Anette Johansson i Nälleriet och mycket mer aktiviteter.

Många besökare och det som var allra roligast att det var många familjer med barn. En mycket trevlig och sevärd hembygds-park som verkligen är värt ett besök.

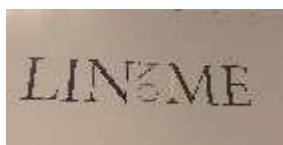

Text och bild Eva Olsson

En resa till Lin On Me

av Ulla Lundmark

Med ullglans i blicken och lintovor i håret begav sig en samling förväntansfulla från Skånelin till Sveriges textila hjärta – Sjuhärad. Målet var Rydal vid Viskans strand och dess museums sommarutställning Lin On Me. Rydals museum är inrymt i Sveriges äldst bevarade bomullsspinneri. Den gamla fabriksbyggnaden inhyser såväl fabriken som traktens historia med utställningar, butik och café. Nu skulle vi ta del svensk linhistoria i vacker, autentisk spinnerimiljö.

Rydals spinneri

Odling av lin, fårskötsel och vävning i hemmen gav bygden en inkomst, ofta uppfångad av s.k. *förläggare* som sålde varorna vidare. När bomullen blev billig att importera, grundades Sveriges största och modernaste bomullsspinneri i Rydal 1853. Samhället byggdes upp runt om spinneriet med bostäder, skola och affärer. Alla i familjen deltog i arbetet och av 300 anställda var 100 minderåriga. Nyfödda hängdes i vaggor i spinneriets lokaler. Man kan bara ana bullret och dammet i lokalen och som måste ha skadat människorna som arbetade här.

Viskan gav vattenkraft via ett vattenhjul och sedermera elektricitet genom en ångmaskin. Den gav fabriken Sveriges första ellampor 1882 och jämnare ström till hela spinneriet. Rydals storhetstid var på 1940–50-talet då också exklusiva *ringmaskiner* anskaffades. Men under 1960-talet krisar textilindustrin

textilindustrin i Sverige p.g.a. import av billig textil från låglöneländer. Alla industrier i området varslar och produktioner flyttas utomlands. 1984 går Rydals i konkurs, men redan året efter ombildas bolaget och Rydal Garn sätter i gång en produktion som pågår till 2004. Maskinerna fungerar fortfarande, så här finns stora möjligheter än idag.

Utställningen Lin on Me

”När det var skäktat skulle det nöckas. Man drog dän en viss mängd av den skäktade locken. Locken delas upp i mindre delar med lockar, och så drog di och var ojämnt drog di dän de lösa så de blev någotsånär lika långa ...”

Ur berättelsen från Fornminnesarkivet, Lund.

Den nätta blå blomman och de långagröna stjälkarna ger en romantisk bild men linet är långt ifrån gulligt och skört. När andra växter dukar under av våra kyliga somrar, trivs linet som bäst. Fibrerna kan sträckas, tänjas och blötas i oändlighet och ge mjuka kläder, vattenslangar, utgöra husisolering eller ingå i hård komposit i skidor och bilinredning. En gång i tiden var ull- och linfibern det som vanliga människor hade tillgång till. Att bearbeta fibrerna var allmänkunskap.

På 1800-talet började linberedningen industrialiseras i Sjuhärad men bomullen konkurrerade snart ut linet eftersom den var enklare att bereda industriellt. Sedan 1960-talet finns inga linodlingar eller linberedningar för större industriell produktion kvar i Sverige, däremot finns några småskaliga industriella linneväverier som Vävaren i Båstad, Växbo lin och Klässbols lin. Även Rydals granne matproducenten Kasthall har både lin och ull i sina produkter. Linprodukter köps in från andra länder och kunskapen om linförädling först vidare främst av entusiaster. Det finns förstås en mängd skickliga handvävare som tillvaratar och utvecklar linhantverket som hobby eller som professionella konsthantverkare.

Linberedning (denna text är baserad på utställningskatalogens beskrivning)

1. Så och odla på en solig och luftig åkerplätt, gärna i kustklimat
2. En månad efter att linet har blommat *rycks* linet upp med rötter och allt. Stänglarna buntas ihop till *kär-rar* och hängs till tork. Efter några dagar *repar* man fröna ur sina kapslar.

3. Linet ska *rötas* för att skiljas ur de sega fibrerna. De läggs i vattnen eller på marken för att börja ruttna. Efter ett par veckor provar man att bryta sönder ett par stjälkar. Om fibrerna släpper är linet *färdigrötat*.
4. Det färdigrötade linet torkas igen på en luftig plats, helst i en *linbastu*
5. Dags att *bråka* linet. Detta görs i *bråkan*, som ser ut som en liten avlång trägiljotin, där *veden* (stjälkresterna som omger linfibrerna) slås sönder
6. Nu ska linet *skäktas* och med *skäktniven* dras veden av från fibrerna
7. Till sist ska stråna *häcklas*, vilket innebär att man kammar bort de sista vedskärvorna
8. *Spinning* hörde förr vintern till. Då hade linet sorterats till olika sorters vävar: de blankaste, längsta fibrerna gick till de finaste vävarna och resten "*blånorna*" gick till trasor, arbetsplagg mm.
9. Under våren skulle det vävas; *lärf* till lakan och tyg, *dräll* till dukar och handdukar samt *dammast* som var ett mästerverk för slott och kyrkor

Användningsområden där linfibern används idag:

- Marint; i segel och fiskegarn.
- I papper; linnelump.
- I rörmokeri, där inget slår tätning med lin och "*pasta*".
- I isolering av hus i stället för glasfiber.

Det var en fin utställning om vår kollektiva linhistoria och hur vi övergav vår tuffaste fiber, men också hur vi kan ta tillbaka den. Och om människor som aldrig har slutat så, bråka och spinna, ... Hit hör Skånelin som värnar om ett kulturarv och håller kunskaperna vid liv. Rydals museum inhyrde även den spännande "butik" för omöjliga saker" som var en riktig honungsfälla, liksom caféet. Ullglansen i våra ögon steg ytterligare då vi besökt Garnhuset i Frisla ock Skrotan. En mättad dag och så givande.

Tack från den nya medlemmen i Skånelin,
Ulla Lundmark

En expert på handspinning, Marie Ekstedt Bjersing från Högskolan i Borås har forskat, föreläst, ja, nördat ner sig i allt om spinning i 24 år. Hennes vackra vävar i naturfärger visades i flera montrar på Rydals museum

Kuriosa:

Linprocessen följde årstiderna. Att odla lin och kunna sy kläder var en av många sysslor i hushållet och kantades, liksom mycket annat i livet, av skrock. I utställningskatalogen läser vi utdrag från bondepraktikan:

När skulle sådden ske? — Av en oskuld med långt, ljust hår? Eller av en gubbe med långt skägg?
När skulle det skördas? — I vilket väder och på vems namnsdag?
Linets olika arbetsmoment firades ofta med fest, t. ex. *brötagille*

Arrangörer:

Utställningen är ett samarbete mellan föreningen Internationellt Vävcenter, Västra Götalandsregionen och Hemslöjdens projekt "1 km lin" och västra Götalands hemslöjds konsulenter samt Science Park Borås.

Resan till Rydals museum anordnades av Skånelin.

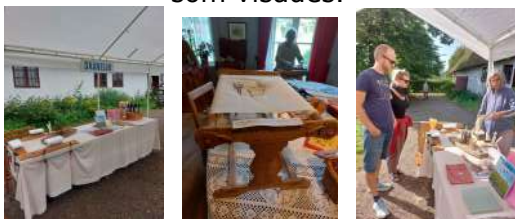
Foto Ulla Lundmark

BURLÖVS GAMLA PRÄSTGÅRD

20 AUGUSTI 2023

Christina Webrink och jag hade en trevlig dag vid Burlövs gamla prästgård idag. Dagen började med småregn men framåt kl 13 började solen titta fram och vi fick en härlig dag. Många intressanta utställare visade hantverk å handarbete som gjordes i hemmen förr. Vår plats var utmärkt, precis intill Nellan - Anette Johansson, föreningen Nellorna, som gör garn av brännässlor och fönsterhantverkare som bl a använde lintov. Besökarna kunde varit fler, men förmiddagens dåliga väder ändrade nog mångas planer. De som kom var mycket intresserade av allt som visades.

Text och bild Eva Rosengren

Asmundtorp

Den 20 augusti var det dags för skördefest i Asmundtorp, vi är i Hembygdsgården en gammal fyrlängad gård med en stor samling gamla föremål av alla handa slag och likaså en förening med ett stort antal eldsjälar. I mangårdsbyggnaden var det provsmakning på morots- eller rödbetskaka, fårskinn från Småland, handvävda dukar och handdukar, pilflätade korgar och mycket annat som visades

Vår placering är i en öppen lada samma ställe som vi varit på i många år och detta känns så

välkommet vi är verkligen väntade. Vädret var inte det bästa vid öppningsdags men klarnade upp och blev bättre och bättre uppåt dagen. Framför vår placering hade en liten vattenpöl samlats och självklart var det ett roligt ställe att frossa i för några barn, så kul att se på när dom lekte i denna. Vi var tre personer som representerade Skånelin, Anki, Mari Doverhed och jag (Monika). Nästa år är vi säkert där

igen för vi är så välkomna och vi blir också informerade om att Bråkan är utställd till oss, skönt dom har en egen så vi slipper släpa med oss ifrån Knutstorp.

Text och Bild Monika Olsson

SKÖRDEDAG PÅ ÅKESHOLM,

Kågeröd

Efter veckor med omväxlande väder med mycket regn, sken solen den 27 augusti när det var Skördedag på Åkesholms gård, Kågeröd.

Det var ett stort, väl planerat och välbesökt arrangemang. Många gamla och nyare traktorer visades upp, vissa var högljudda och spydde ut mycket rök, andra, ja de smög inte fram, men var tystare. Man kunde också kolla på hur man tvättade före den moderna tvättmaskinen, med en "vagga" som välte runt vätten. Jag kollade också in en äldre separator, som alltså skiljer mjölk och grädde från varandra, intressant. Men det fanns så mycket annat att se, som jag inte hand med.

I en stor lada var många hantverkare samlade, bland annat spanade jag in en äldre strumpstickmaskin. Skånelin hade fått en bra plats precis utanför ladan. Där hade vi utsikt mot barnen som hoppade i en stor höstack, det var säkert en helt ny upplevelse för dem, som nog brukar hoppa runt i Bollhav. Bredvid oss hade vi en korgmakare, och en pumpa-försäljare. Skånelin hade många besökare, så Ingerd Blissing, Kerstin Norling och jag hade fullt upp, både av yngre personer och barn, som inte visste något om hur en lintråd kommer till, och äldre som upplevt det i sin barndom eller hört äldre släktingar tala om det. Barnen tyckte det var spännande att pröva på att bråka och skäkta med "piratsvärdet". Vi sålde linoljesåpa, linolja och några disktrasor. Det som fascinerade mest var nog den knypplade spetsen som Kerstin gjorde. Det är ett mirakel att det kan bli en spröd spets

av en tråd som korsas med hjälp av alla dessa "pinnar" och knappnålar! Dagen avslutades med en traktorparade precis framför ladan, vi packade ihop och åkte trötta hem efter en väldigt lyckad dag.

Text och bild Eva Rosengren

Skånelin på Hälso- och Hantverksmässan i Knislinge

Söndagen den 27/8 ställde Skånelin ut med demonstration av linberedning och försäljning av linrelaterade produkter i Folkets Hus i Knislinge. Skånelin har av förklarliga sja, mest aktiviteter på Skånes västra sida, så att kunna vara i Knislinge på östsidan var extra roligt

Det var en jämn ström med besökare och ingen kunde undvika att se oss, för vi hade blivit tilldelade garderobsutrymme vid entrén. Inget trångt utrymme, utan bra med plats för våra aktiviteter.

Ni vet den gamla texten "När Adam sådde och Eva spann, vem var då en adelsman?"

Det kan överföras till oss, Eva Olsson och mig, med "När Eva sålde och Kerstin spann, vem kunde motstå dem?"

De flesta besökarna hade siktet inställt på att bli spådda, få healing eller att gå på seans.

Så att de då dessutom kunde gå ut från Folkets Hus med linoljesåpa eller en disktrasa, överraskade nog dem mer än oss.

Jag fick också en överraskning. Det kom in små getingar i lokalen. En av dem fick för sig att landa på mig. Jag märkte ingenting förrän det stack vid halsen, och när jag skulle känna efter med handen, fick jag en gadd även i mitt finger. Då är det bra att var på en hälsomässa där det säljs salvor. Jag fick en kur på både hals och finger så den första smärtan la sig. I skrivande stund (dvs dagen efter), har allt gått över.

Glada Lin-hälsningar från Kerstin Liljekvist på Skånes öst-sida

LINCAFÉ 2 SEPTEMBER 2023

Lördagen den 2 september var det åter dags för Lincafé på Knutstorp. Dagens tema var FIBER – Hampa, Nässlor och Lin.

Medverkade gjorde Nellan - Anette Johansson, föreningen Nellorna, om nässlor. Mari Elfving, Industrihampaföreningen, om hampa. Eva Olsson, Skånelin, om lin.

Besökarna började droppa in redan före öppningsdags, och sen kom fler besökare jämnt fördelade över dan. Alla besökare var intresserade, några stannade kvar hela dagen. Det var en härlig solig dag och många njöt av sin medhavda kaffekorg ute med utsikt över stiligt höga majsfält och Knutstorps slott.

Våra medverkande visade och berättade om sin fiber, växtsätt, beredning och användningsområden. De fick svara på många frågor och följdfrågor ställdes och diskuterades bl a beredning och användningsområden. Man kunde också prova på att bråka, skäkta och häckla. Hampa och lin fungerade bra att bråka, skäkta och häckla, medan nässlor hanteras bäst på annat sätt. Allt väldigt intressant tyckte våra besökare

Våra utställare hade också stort utbyte av alla samtal kring fibrerna, men också diskussioner med varandra. Kanske blir det samarbete framöver, vi får se!

Nellan - Anette Johansson, föreningen Nellorna, visar hur hon delar på nässelstrået för att få fram fibrerna

Torkade brännässlor

Nässlor som är rensade och kammade med olika metoder. Innan fibrerna

spinnas kammar Anette dem med små mjuka borstar med skaft typ de som används för korthåriga katter.

Hampa

Marie Elfing

Hampafrö, skalade och oskalade. Goda i bröd, på frukostfilen eller torrostade i salladen

Olika användningsområden av hampafiber, t ex snöre och isolering och fönstertätning

Torkad, oberedd, hampa

LIN

Det kom många intresserade besökare på Fiberdagen. Eva Olsson, Skånelins ordförande, visar bråkning, skäkning och häckling. Monika Olsson spinner lintråd på spinnrock

Bråka lin. Utomhus, med en större bråka, testades att bråka hampa. Det fungerade utmärkt.

Linfiber

Text och bild Eva Rosengren

Sydsvenska mästerskapen i l

inspinning

Dädesjö är ett litet samhälle som ligger ca 2,5 mil nordöst om Växjö. Det ligger vackert inbäddat mellan skogar och fält. Dädesjö har utöver den sedvanliga bebyggelsen med hus och gårdar, en bygdegård och hantverkshuset Sländan som ligger strax intill bygdegården.

Dessutom finns där två kyrkor, den Gamla och den Nya.

Den 2:dra september ägde sydsvenska mästerskapen i linspinning rum i Dädesjö. Senast en sådan tävling ägde rum där var för 23 år sedan.

Tävlingen genomfördes i hantverkshuset Sländan. En ny byggnad som byggts i stil som passar ihop med bygdegården. I ett rum finns maskiner för linberedning/undervisning, ett annat rum har en utställning, och ett tredje rum är lokal för att reparera gamla ting i

Jag var den enda från Skåne som deltog. De andra sex deltagarna kom från Öland, Småland, Bohuslän och Västergötland

Vi sju som tävlade satt i ena änden av undervisningsrummet. Vi hade gott om plats mellan oss för att domarna skulle kunna vandra runt mellan oss. Mittemot oss satt publiken. Där var kanske 50 åskådare, både gamla och unga.

Inför tävlingen hade ett protokoll som domarna använder vid sin bedömning, skickats ut.

Det är indelat i tre olika moment:

1. Man mäter det spunna linets längd och vikt
2. Man bedömer trådens jämnhet och snodd
3. Man bedömer hur själva spinningen utförs

Domarna berättade att för att kunna ta fram detta bedömningsunderlag, hade de fått gå tillbaka till protokoll från 1930-talet.

Alla välkomnades av Roland Johansson, ordförande i Smålands Lincentrum. Därefter presenterades vi tävlande för publiken och domarna

Så startade tävlingen. Vi fick spinna under 30 minuter. När stoppsignalen kom, applåderade publiken

Efter den påföljande lunchen som intogs i bygdegården, genomfördes en demonstration av linberedningsmaskiner. Det är precis som på Skånelin i Knutstorp. En bråmaskin, en skäktemaskin med många skäkteleblad i, och sedan sker häcklingen för hand.

Interiör från undervisningsrummet OBS linbrädan

Därefter höll Marie Ekstedt Bjersing ett föredrag om att väva med lin. Det märks att Marie brinner för hantverket. Min dotter (helt utan intresse för lin och hantverk kopplat till lin), som var min följeslagare denna dag, sa: "Det var en jättebra föreläsning, hon gjorde det så himla intressant, men jag fattar ingenting".

Nu hade det varit väldigt trevligt att kunna presentera deltagarna och tävlingsresultaten. Men det enda jag kan komma med, är vad jag hörde denna dag, och mitt minne för namn är inte det bästa. Vann gjorde Elin från Småland någonsans, trea kom Gustav från Sveriges väst-sida och jag kom på fjärde plats

Elin med

sitt pris!

Detta var en rolig, om än nervös, aktivitet. Om detta äger rum fler gånger, kommer jag ställa upp igen. Jag fick träffa trevliga människor, titta på vackra spinnrockar. Och för första gången såg jag ett linfäste som kallas linbräda. Dessutom måste jag utmana mig själv.

Kerstin Liljekvist

Domarna framför Hembygdsgården

De tävlande

Vad man kan göra med lin

Tejp satt på min tråd som visar var min tävlingstråd börjar

Fjärestad

I Fjärestads Hembygdsgård var det skördefest 3 september. Skånelin var inbjudna dit för att visa och berätta om vår verksamhet, ett nytt inslag på skördefesten i år, vårt första där.

Dom har två evenemang per år, vår och höst och hösten är den största. Gården ligger alldeles intill kyrkan som denna söndag hade lyrik som tema och skördefesten fick inte öppna eller börja förrän gudstjänsten var över, när kyrkobesökarna kommit ut blåstes det i en visselpipa och försäljningen kunde börja.

Skånelin hade många besökare, kanske inte den bästa försäljningsciffrorna men många provade på att bråka och spinnningen är alltid mycket populärt att se på mest av män och barn. Kavalleriet hade en stor uppvisning med hästar säkert ett 15 tal. Allt som allt varade skördefesten bara tre timmar men mycket intensiva. Vi tre som var där var mycket nöjda, nya kontakter skapades och vi är så välkomna tillbaka nästa år igen och det gör vi

Text och bild Monika Olsson

HOVDALA

I år hölls Skördefest på Hovdala, strax söder om Hässleholm, söndagen den 17 september.

Skånelin var naturligtvis där, representerat av Eva Olsson och mig. Vi hade gott om plats med ett stort bord där alla våra produkter och linredskap tog plats under en stor tältduk.

Jag satt vid min spinnrock och spann, varvat med lindemonstration i bråka, skäktestol med skäkkniv och de tre häcklorna.

Det är alltid lika roligt att göra detta. Vi får så många frågor om allt möjligt. Inte bara om lin, utan om hampa och nässlor också.

Som grannar hade vi de som spann angoraull, och ett gäng som slog rep av bast.

Eva testade att spinna av bast, men konstaterade att limämne saknades, vilket innebär att det höll inte ihop.

Jag fick lära mig att bast görs av innerbarken i lindar. Och precis som linet, —ska barken rötas. Rötning tycks vara nyckeln till många hantverksprodukter.

I övrigt var där mycket skördeprodukter, och i vår hörna på skördefesten, höll hantverken till.

Där hölls även aktiviteter som hundar som vallade får och ridning av nord-svenskar.

Det kom många besökare så vi hade massor att göra. Dessutom var det några som gjorde intresse-anmälan till att lära sig spinna lin.

Det var med andra ord en rolig och givande dag med solen strålande över våra huvuden.

Text och bild Kerstin Liljekvist

LINAKTIVITETER

Läs på hemsidan för färskaste informationen

Oktober

21 -22 Spinnkurs (fulltecknad)

26 -28 Vävdagar i Glimåkra
torsd-fred 10-17,
lördag 10-15.

November

11 Lincafé 11.00-14.00. Pysseldag
Kom och gör änglar, tomtar
eller nåltova i lin.

11 -12 Julmarknad Stenestad
Kl. 11.00— 16.00

23-26 - Skånejul Hässleholm,
torsd 14-20,
fred 10-18,
lörd 10-17,
sönd 10-16.

December

3 Jul på slottet, Malmö museum
kl 10-17 i Borgstugan.

8-10 Jul på Fredriksdal
fredag 13-19,
lörd-söndag 11-18.

8-10 Jul på Katrinetorp, Malmö
fred 11-19,
lörd/sönd 10-17.

9-10 Julmarknad Ingeborrarp
Kl 12.00-16.00.

Vill du bli medlem i Skånelin?

Skånelins syfte är;

- * att sprida information om spånads och oljelin
- * Att vara kontaktorgan för alla lin-vänner
- * att ge medlemmarna så goda villkor som möjligt vid bråkning och och skäktningsarbeten i föreningens "Brydestua"

Årsavgiften är 200 kr/ år, samt 50 kr för varje övrig familjemedlem som vill vara med i föreningen.

Medlemsavgiften betalas in på
bankgiro 386-3008
Skriv namn, adress och epost